

[SUSANNA HOEFNAGEL (DEN HAAG)]
AAN [HAAR ZOON CONSTANTIJN HUYGENS (LONDEN)]
23 MEI 1624
241

Vervolg op Susanna Hoefnagels brief van 15 mei 1624 (Worp 1, nr. 239, p. 167).

Samenvatting: Huygens' moeder betreurt de lange afwezigheid van haar zoon. Vooral de verkoop van een bezitting in Brabant [de Lantaarnhof bij Antwerpen] bezorgt haar veel hoofdbrekens. Isabella Alewijn heeft er over met Gaspar Duarte [?] gesproken, terwijl er door dames buiten muziek werd gemaakt. Ze stuurt Constantijn een opgave van de maten van zijn vensters, zodat hij er gordijnen voor kan laten maken.

Bijlage: een draadje met de maten van de kozijnen van Huygens' huis.

Verstuurd samen met Maurits Huygens' brief aan zijn broer Constantijn van 23 mei 1624 (Haas 1929, nr. 13, pp. 33-36). Door Huygens ontvangen op 31 mei 1624. Huygens' antwoord van 31 mei 1624 (zie Maurits Huygens' brief aan zijn broer Constantijn van 4 juni 1624 [Worp 1, nr. 244, p.170]) is verloren gegaan.

Primaire bron: Amsterdam, Univ. Bibl., Hs. 28, omslag Cm, nr. 14: brief (dubbelvel, 20x31cm, ab | -; autografisch).

Vroegere uitgaven: Jorissen 1871, pp. 380-382: volledig.

— Worp 1, nr. 241, pp. 167-168: volledig.

Namen: François van Aerssen (heer van Sommelsdijk); Isabella Alewijn; Rogier Clarisse; Erik Dimmer; Gaspar Duarte; Frederik Hendrik; Andries de Huybert; Constantia Huygens; Geertruida Huygens; Maurits Huygens; Kessler; Adriana van Pallandt van ter Horst; Van Valckenborgh [=broer van de vrouw van Marcus de Vogelaer en van de vrouw van Cats]; Marcus de Vogelaer; Thymen van Volbergen.

Plaatsen: Brabant; Delft; Lantaarnhof [bij Antwerpen]; Vlaanderen.

Glossarium: musieck (muziek); singen (zingen).

Transcriptie

¹Bruer,

Hetgene u broeder u hier schrijft, daer en wil ick niet, dat ghy u in 't minste mede quelt, want wy hebben tsaemen die propoosten soo gehadt. Duncket u niet goet, soo en is 't niet geseyd. Maer ick wil u dat wel seggen, had ick geweten, dat die reyse soo lang sou aengeloopen hebben, ick en souder niet in geconsenteert hebben, terwyl het toch sus en soo in syn werck ging. Het docht my al wat vreemt, dat Mynheer Aersen in 't scheiden tegen my seyde, dat ghy hadt begeren me te gaan. En ick sey der op: 'Ick meynde, dat ghy hem mede begeerde.' Maer 't ging soo in haest te werck, dat me nivers af spreken en mocht. Men seyde voor 6 weken of 2 maenden, en soo docht ick, dat onse saeken dat wel lyden costen soo lang stil te staen. Maer soude dit noch lang duren, soo sult ghy daer de slaeve syn en hier sullen onse saeken versuymt worden.

Aen alle syden soude wel wat te doen vallen, maer 't principael is my om die saek in Brabant, daer 't schynt noch al coopliefte voorhanden syn, soo 't daer maer eenichsins stil en mach blijven, maer het yser dient gesmeedt. De Wartte had lang met nicht gesproken, buyten synde, daer se met veel geselschap van jouffrouwen en andere aen den echo waeren comen musieck singen. Hy vragde of 't oock noch te coop was. 't Stont hem wel aen, maer 't was hem te dur. 20 dusent guldens sou hy er noch wel voor geven met beyde hoeven. Met die een hoof van Vogeler is hapermert, daer me oock al ontrent behoort te syn; met dien man en is geene com af, en ghy souwet altemael connen voortsturen en Kessler en al. Daer is oock eene Clerris, die der na had laten vragen, en dat volck en weten al niet ter dege, watse antwoorde sullen, gelyck ick oock en doen om Kessellers wil. Daer is noch een goddenes, die se hier geren souwen aenbrengen.

1. Ontvangstnotitie door: 'Ultimo Maji 24.'

Nu syn hier meer ander dingen van in Vlaenderen en anders, daer oock al onverwachte dingen af voorcomen, dat vele niet en behaegt, en liver het lant abandoneren dan sulcken lasten te dragen als er op comen sullen. Hier is 't oock met Volbergen, gelyck ghy weet, en op meer ander dingen, al te lanck om schryve, soodat ick wel wenschte dat ge hier waert, te meer, als 't daer met u gaen sou, als 't voor desen gedaen heeft, soo dunckt my, dat ghy behoort te spreken als een die wel spreken mach. Men behoort eens in u absentie te proeven, wat u presentie weert is; doch dit alles onder u goetduncken. | b |

Ende hiermede sal ick desen cort maken, alsoo ick eens naar Delft gaen ryden met de susters en Hubert, om seker bootchap, die ick daer met hem en door hem doen moet, en met eene de vrou van Dordt in de craem besoecken; die woont te Delft in 't huys, daer oom Valckenborch in gewoont heeft, en die woont nu hier in Dimmers huys in de groote poort.

Noch eens, dat hier is de maet van u vensters van boven tot beneden, een virendeel over het kasyn, of wilt ghy se op syn prins Hendrix totter eerde toe hebben, maer weest soo sodt niet. Van het cnoopken is het grootste eynd de breedte van de caesyn, maer de gordyn moet al wyder syn, als ghy wel weet. Hier staen eenige hooge boomen voor dit huys, die groote lommer voor de son maken. Anders souter seer heet syn, maer tot noch toe mach me 't heel wel verdragen.

Adieu, breur, wy verlangen hoe die vreemde tydingen sullen afloopen. Weest Godt bevolen en van alle seer gegroet. De susters wilden wel, dat se al wat voor de hoenders te brocken hadden. Laet maer comen en voor onse moe oock. 23 Mey 1624.

Vertaling

Broer,

Wat uw broer [Maurits Huygens] u in zijn ²brief schrijft, daarover wil ik niet dat u zich zorgen maakt, want wij beiden hebben die voorstellen zo gedaan. Wanneer het u niet goeddunkt, dan is het alsof het niet is gezegd. Maar dit wil ik u wel zeggen, namelijk dat ik, als ik had geweten dat deze reis zo lang zou gaan duren, niet erin zou hebben toegestemd dat het op die manier zou gaan. Het kwam me al vreemd voor dat de heer [François van] Aerssen bij het afscheid nemen tegen mij zei dat u zo graag mee wilde. Ik antwoordde daarop dat ik de indruk had dat hij u graag mee wilde hebben. Maar het ging allemaal zo snel, dat er verder geen gelegenheid was erover te praten. Men zei dat het zes weken tot twee maanden zou duren, en daarom dacht ik dat onze zakelijke aangelegenheden voor die tijd wel stil konden liggen. Maar wanneer dit [deze reis] nog lang duurt, dan bent u daar de slaaf, en blijven hier onze zaken liggen.

Voor allerlei zaken moet wel iets gebeuren, maar het belangrijkste is voor mij de zaak in Brabant, [de Lantaarnhof bij Antwerpen], waarvoor nogal wat kopers interesse schijnen te hebben, zolang het daar nu maar enigszins rustig blijft. Maar ondertussen dient het ijzer te worden gesmeed. [Gaspar] Duarte heeft er lang met onze ³nicht over gesproken, buiten, waar ze met een groot gezelschap met verscheidene andere juffrouwen bij de echo[put] muziek waren komen zingen. Hij vroeg of het nog te koop was. Hij was wel geïnteresseerd, maar het was hem te duur. Twintigduizend gulden zou hij er nog wel voor geven, wanneer beide hoeven erbij waren. Met de ene hoeve, van [Marcus de] Vogelaer, wil het niet vloten, terwijl het al geregeld had moeten zijn. Met die man valt geen overeenkomst te bereiken, en u zou het allemaal in gang kunnen zetten, en ook Kessler en de rest. Er was ook ene [Rogier] Clarisse die navraag had laten doen, en ze weten allemaal niet wat ze zullen antwoorden, wat ik eveneens doe omwille van Kessler. Zo is er ook een overdracht van goederen, die ze gaarne geëffectueerd zouden zien.

Nu spelen er meer dergelijke dingen in Vlaenderen en elders, waar ook onverwachte dingen gebeuren, hetgeen velen niet bevalt, zodat ze liever het land verlaten dan de lasten te dragen die het met zich meebrengt. Hier is dat ook zo met [Thymen van] Volbergen, zoals u al weet, en ook met andere zaken, te lang om over te schrijven, zodat ik zou wensen dat u hier zou zijn, vooral als het daar met u zou gaan, als het voorheen is gegaan, dan lijkt mij dat u dient te spreken als iemand die in de positie daarvoor is. Men dient

2. Maurits Huygens aan zijn broer Constantijn, 23 mei 1624 (Haas 1929, nr. 13, pp. 33-36).

3. Isabella Buycx geboren Alewijn.

tijdens uw afwezigheid maar eens te merken, hoeveel uw aanwezigheid waard is; maar dit alles met uw goedvinden.

Hiermee zal ik het kort houden, want ik rijd straks naar Delft met de ⁴zusters en [Andries de] Huybert, vanwege een boodschap die ik daar met en middels hem moet doen, terwijl ik tegelijk op kraambezoek kan gaan bij de ⁵vrouw van [Johan van] Dordt. Zij bewonen in Delft het huis waar vroeger oom Van Valkenborgh heeft gewoond, en deze woont nu hier in het huis van [Erik] Dimmer in de grote poort.

Andermaal gaan hierbij de ⁶lengtematen van uw vensters, een kwart langer dan het kozijn, of wilt u ze net als prins [Frederik] Hendrik tot op de grond hebben; maar wees nou niet zó gek. Vanaf het knoopje gemeten is het grootste gedeelte de breedte van het kozijn, maar het gordijn moet breder zijn, zoals u wel weet. Voor dit huis staan enkele bomen die met hun lommer de zon tegenhouden. Zonder dat zou het hier erg heet worden, maar tot nog toe kan ik het goed verdragen.

Vaarwel broer, we zijn benieuwd hoe het verder zal gaan in de wereld. Wees aanbevolen bij God en gegroet door iedereen; de zusters wilden dat ze al wat van je ontvangen zouden hebben; stuur het maar en ook voor je moeder. 23 mei 1624.

4. Constantia en Geertruida Huygens.

5. Adriana van Pallandt van ter Horst.

6. Vermoedelijk stuurde Susanna Hoefnagel een draadje mee met als lengte de totale hoogte van de gordijnen en met een knoopje erin om de breedte van het kozijn aan te geven.

Ende hier mede sal ick desen cort maken, ick soe ik eens naar
delft gaen Ryden met de Sierten en hubert, om seker bantschap
die ick daer met hem en doe hem doen moet en met eens de
vrou van Dordt inde Graem bezucken die boont te delft int
huys daer om valckenborch in geboont heeft en die boont nu
hier in Dimeys huys inde groote prout, noch eens dat
Hier is de maet van v vengsters van boonen tot beneden een
vriendel over het kassy / of vult of tyse op syn prins kendre
Alker eerden tuc hebben, maer beest soo salt met van het
Cruopken is het grootste eynd de vrede van de cassy, maer
de gordijn moet al elyde, syn al ghy wel beest hier
Haer eenige huige boonen voor det huys die groote louter
voor de son maken, anders sutter zeer heet syn maer tot
nuectue machmet heel wel vdingen, adieu Giear, die Xlange
hve die vreemde vdingen sullen of loopen, breedt groet
beuolen en van alle seer gegroot de sierten bilden wel
dat se al wat voor de hubert te vreden hadden, laet maer
comen in voor wse nuec, 23 may 1624